

Преглед на международната среда към м. октомври 2022 г.

През м. септември 2022 г. курсът на акциите на световните пазари се понижи. Опасенията за продължаващо повишаване на лихвите, високата инфлация и забавяне на икономическия растеж се отразиха негативно на инвеститорите. Военните действия между Русия и Украйна се задълбочиха, което изправи ЕС пред предизвикателството не само да гарантира сигурността на страните, но и в много други области. След като прие допълнителни мерки за затягане съществуващите икономически санкции срещу Русия, за подобряване прилагането и засилване ефективността им, през м. септември ЕС удължи срока на индивидуалните ограничителните мерки с още 6 месеца. Според проучване на Световната банка, през 2023 г. има вероятност за световна рецесия, както и от поредица финансови кризи в нововъзникващите пазари, и развиващите се икономики, които биха им нанесли трайна вреда. Джорджия Мелони спечели мнозинство на изборите в Италия. Тя ще стане първата жена министър-председател на страната, начело на най-дясното правителство в Италия след Втората световна война. Годишният темп на инфлация в Турция нарасна до 83.5% през м. септември.

Еврозона

Ръстът на brutния вътрешен продукт (БВП) се забави до 4.1% през второ тримесечие на 2022 г. спрямо 5.4% през първото.

Годишната инфлация в еврозоната се увеличи до 10% през м. септември 2022 г. спрямо 9.1% през м. август, с основни компоненти индексът на енергията, следван от този на храната, алкохола и тютюна.

Сезонно коригираната безработица в еврозоната (EA19) остана без промяна на 6.6% през м. август 2022 г. спрямо предходния месец. За същия период, по данни на Евростат, безработните са 10.97 млн. души, което е с 1.36 млн. по-малко спрямо м. юли 2021 г.

САЩ

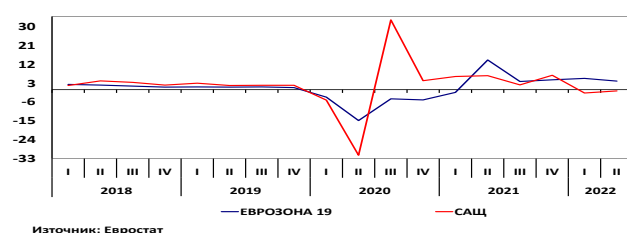
Според „втората“ оценка на американското Бюро за икономически анализи, спадът на ръста на БВП се забави до -0.6% през второ тримесечие на 2022 г. спрямо -1.6% през предходното. Наблюдава се намаление при частните инвестиции в запаси, при жилищните инвестиции в дълготрайни активи, при федералните и щатските разходи. Икономиката на САЩ е в техническа рецесия,

за което свидетелстват две последователни тримесечия на отрицателен растеж.

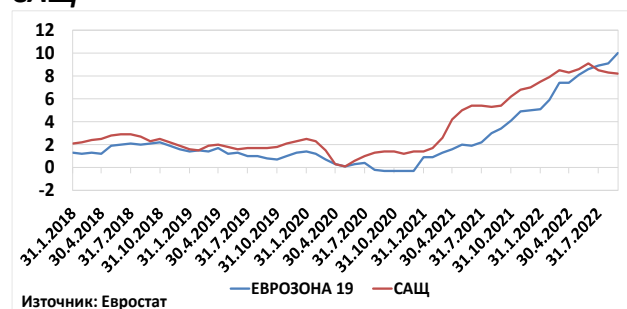
Индексът на потребителските цени спадна минимално до 8.2% през м. септември 2022 г. спрямо предходния месец, с водещи индекси на наемите, храната и др.

Равнището на безработицата се понижи слабо до 3.5% през м. септември 2022 г. спрямо предходния месец. Броят на безработните бе 5.8 млн. души.

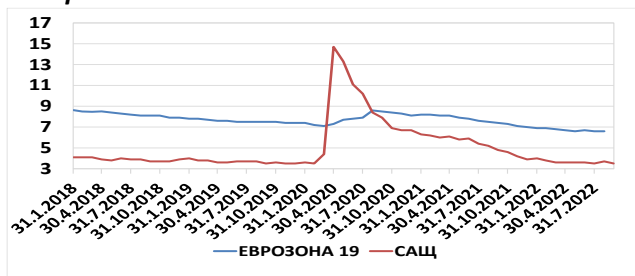
Графика 1. Реален БВП, % г/г; Еврозона(19), САЩ

Графика 2. Инфлация, % г/г; Еврозона (19), САЩ

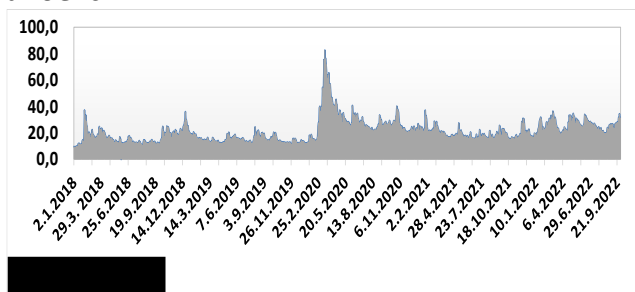

Графика 3. Безработица, %; Еврoзона (19), САЩ

През м. август Volatility Index Futures (VIX) - индекс, който показва пазарните очаквания за волатилността в близко бъдеще, нарасна с 13.3%, до 25.9 пункта. От началото на 2022 г. индексът се увеличи с 55.8%.

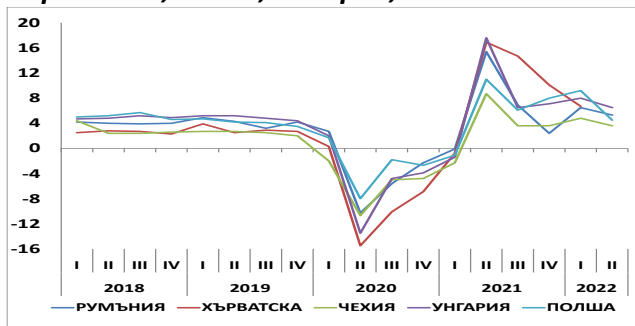
Графика 4. Volatility Index Futures (VIX) индекс

Централна и Източна Европа (ЦИЕ)

Анализирани са страните: Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария и Полша, чието развитие на икономиките е съпоставимо с българската икономика.

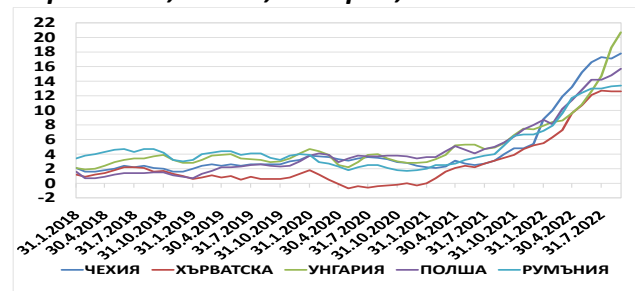
Графика 5. Реален БВП, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

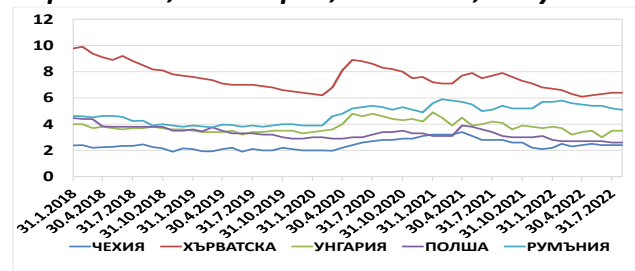
Ръстът на БВП на Румъния се забави до 5.3% през второ тримесечие на 2022 г. спрямо 6.5% през първо тримесечие. БВП на Хърватия нарасна до 7.8% през второ тримесечие на 2022 г. спрямо 6.7% през предходното. БВП на Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

Чехия намаля до 3.6% през второ тримесечие на 2022 г. спрямо 4.8% през първо тримесечие. Ръстът на БВП на Унгария се забави до 6.5% през второ тримесечие на 2022 г. спрямо 8% през първото. БВП на Полша спадна до 4.5% през второ тримесечие на 2022 г. спрямо 9.2% през предходното.

Графика 6. Инфлация, % г/г; Румъния, Хърватска, Чехия, Унгария, Полша

Графика 7. Безработица, %; Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния

Чехия: Годишният темп на инфлацията се понижи леко до 17.8% през м. септември 2022 г. спрямо 17.1% през м. август. Сезонно коригираната безработица остана стабилна при 2.4% през м. август 2022 г. спрямо предходния месец.

Индикаторът за икономическо настроение, публикуван от Чешката статистическа служба, падна до 90.1 пункта през м. септември от 94.1 през м. август. Индексът на бизнес доверието се понижи до 93.6 пункта от 97.6 за същия период, вследствие понижените настроения в индустрията, някои сектори на услугите и търговията. Потребителските настроения се влошиха през м. септември, като индексът се понижи до 72.7 пункта през м. септември от 77.1 през м. август. Спадът отразява опасенията на домакинствата за общата икономическа ситуация и собственото им финансово състояние. Чешката икономика е

изложена на сътресения в основните експортни пазари, особено Германия и еврозоната, и е силно зависима от автомобилната индустрия. Високите цени на суровините и енергията, както и прекъсванията на доставките поради войната в Украйна, може да доведат до по-значими негативни последици за икономиката на страната.

Хърватия: Годишният темп на инфлацията остана без промяна на 12.6% през м. септември 2022 г. спрямо предходния месец. Също и Сезонно коригираната безработица - запази се на 6.4% през м. август 2022 г. спрямо предходния месец.

Индустриалното производство забави ръста си до 0.8% през м. август спрямо 2.8% през м. юли.

Унгария: Годишният темп на инфлацията се повиши до 20.7% през м. септември 2022 г. спрямо 18.6% през м. август. Безработицата остана без промяна на 3.5% през м. август 2022 г. спрямо предходния месец.

Индексът на икономическото настроение GKI продължи спада си до -14.5 пункта през м. септември от -14.3 през м. август, вследствие на влошаващите се потребителски настроения. Потребителските настроения се понижиха до -52.6 пункта през м. септември от -49.2 през август поради влошените оценки на домакинствата по отношение на собственото им финансово състояние, капацитета им за спестявания и бъдещата им възможност за закупуване на скъпи стоки. Бизнес доверието достигна до -1.1 пункта през м. септември от -2.1 през м. август, вследствие повишаване на настроенията в секторите на индустрията, търговията и услугите.

Полша: Годишният темп на инфлацията се увеличи до 15.7% през м. септември 2022 г. спрямо 14.8% през м. август. Сезонно коригираната безработица се понижи минимално до 2.6% през м. юли 2022 г. спрямо предходния месец.

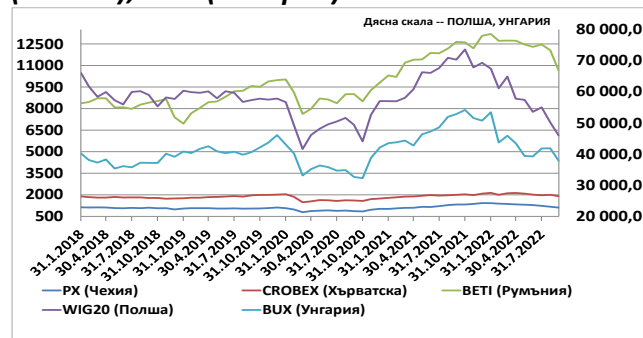
Бизнес доверието продължи да пада и достигна до -18.8 пункта през м. септември спрямо предходния месец. Очакванията на бизнеса по отношение на бъдещото производство, поръчките, заетостта и общата икономическа ситуация се понижиха.

Националната банка на Полша повиши основния си лихвен процент с 0.25 пр.п. (процентен пункт) до 6.75%.

Румъния: Годишният темп на инфлацията нарасна минимално до 13.4% през м. септември 2022 г. спрямо предходния месец. Сезонно коригираната безработица намалва слабо до 5.1% през м. август 2022 г. спрямо предходния месец.

Промишленото производство се понижи, но подсекторите на производството, минното дело, доставката на електричество, газ и пара забавиха спадовете си.

Графика 8. Индекси – ЦИЕ, РХ (Прага), CROBEX (Хърватска), BETI (Румъния), WIG20 (Полша), BUX (Унгария)

През м. септември 2022 г. чешкият индекс на акции РХ се понижи с -5.1% спрямо м. август, а полският индекс WIG20 с -8.4%. Хърватският индекс CROBEX спадна с -4.7%, а унгарският индекс BUX с -9.6%. Румънският индекс BETI намалва с -11.8% за същия период.

Други държави

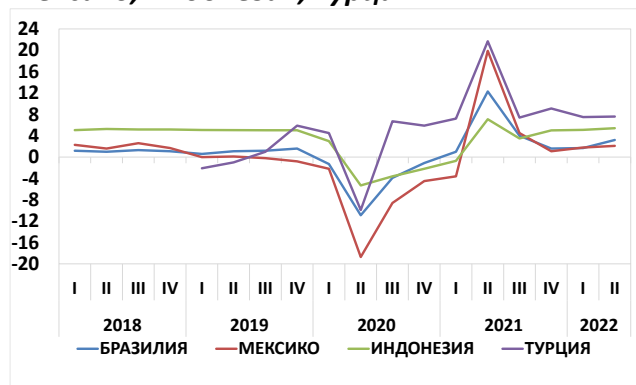
Анализирани са страните: Турция (поради съседното ѝ географско местоположение), Бразилия, Мексико, Индонезия (предвид наличието на големи експозиции в ценни книжа на поднадзорни на КФН лица).

Турция: Годишният темп на инфлацията се повиши до 83.5% през м. септември 2022 г. спрямо 80.2% през м. август. Сезонно коригираната безработица се понижи слабо до 9.8% през м. август 2022 г.

Бизнес доверието спадна, а индексът на доверие в реалния сектор намаля до 99.9 пункта през м. септември спрямо 102.1 през м. август. Индексът бе под прага от 100 пункта, разделящ песимизма от оптимизма сред бизнеса. Влошаването се дължи на поголемия песимизъм по отношение на поръчките и запасите от готова продукция към момента. Очакванията относно бъдещото производство, заетостта и поръчките за износ през следващите три месеца станаха по-песимистични.

Централната банка на Турция понижи основния си лихвен процент с 1 пр.п. (процентен пункт) до 12%.

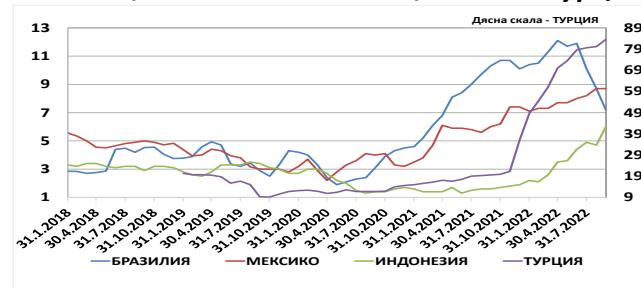
Графика 9. Реален БВП, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за БВП на Турция са от първо тримесечие на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

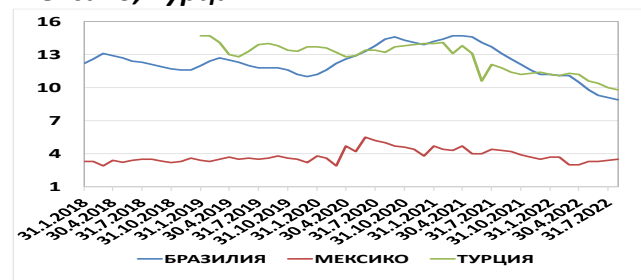
Ръстът на БВП на Бразилия се ускори до 3.2% през второ тримесечие на 2022 г. спрямо 1.7% през първото. БВП на Мексико нарасна до 2.1% през второ тримесечие на 2022 г. спрямо 1.8% през първото. Ръстът на БВП на Индонезия се ускори до 5.4% през второ тримесечие на 2022 г. спрямо 5.1% през предходното. БВП на Турция се повиши минимално до 7.6% през второ тримесечие на 2022 г. спрямо предходното.

Графика 10. Инфлация, % г/г; Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за инфлация на Турция са от началото на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

Графика 11. Безработица, %; Бразилия, Мексико, Турция

* Първите данни за безработица на Турция са от началото на 2019 г. от периода на първоначалното включване в анализа

Бразилия: Годишният темп на инфлацията спадна до 7.2% през м. септември 2022 г. спрямо 8.7% през м. август. Сезонно коригираната безработица намаля леко до 8.9% през м. август 2022 г. спрямо предходния месец.

Сезонно коригираният индекс на потребителското доверие, публикуван от фондация Жетулио Варгас (Fundação Getúlio Vargas), се повиши до 89 пункта през м. септември спрямо 83.6 през м. август. Въпреки подобрението, индексът остана под прага от 100 пункта, което показва продължаващ песимизъм сред потребителите. Предстоящите общи избори през м. октомври повишават политическата несигурност и фискалните рискове. Проучванията показват вероятност Луис Инасио Лула да Силва, бивш ляв президент (2003-10), да спечели. Очакват се по-високи разходи, приватизация и повече развитие на държавната инфраструктура.

Мексико: Годишният темп на инфлацията остана без промяна на 8.7% през м. септември

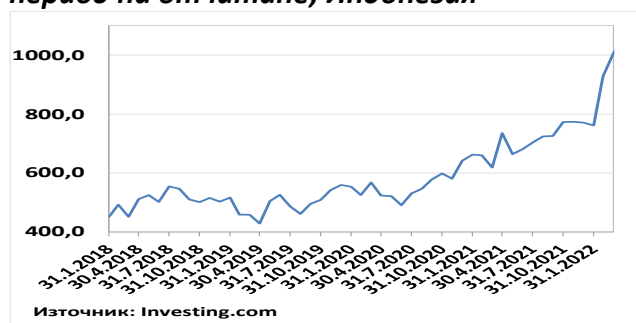
2022 г. Сезонно коригираната безработица се увеличи минимално до 3.5% през м. август спрямо предходния месец.

Износът на стоки нарасна с 25.2% през м. август спрямо 13.6% през м. юли. Износът на стоки, различни от петрола, изпревари ръста на износа на петрол. Доставките на автомобили нараснаха с над 40%, вследствие свиване недостига на чипове.

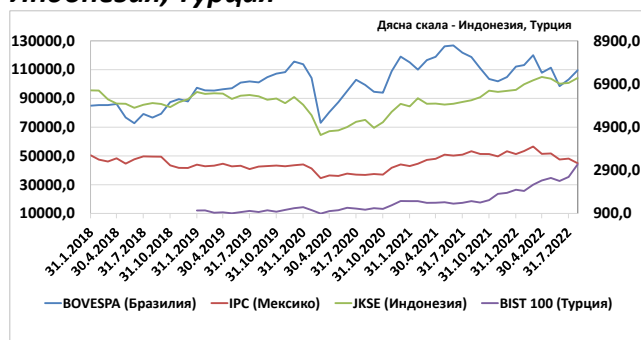
Централната банка на Мексико повиши основния си лихвен процент с 0.75 пр.п. до 9.25%.

Индонезия: Годишният темп на инфлацията се повиши до 6% през м. септември 2022 г. спрямо 4.7% през м. август. Сезонно коригираната безработица намалю до 5.8% през м. февруари 2022 г. спрямо 6.5% през м. август 2021 г.

Графика 11-1. Безработица, %, 6 месечен период на отчитане; Индонезия

Графика 12. Индекси - Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

* Първите данни за Турция са от началото на 2019 г. от периода на първоначално включване в анализа

През м. септември 2022 г. бразилският индекс на акции Bovespa се повиши с 0.5% спрямо м. август, а мексиканският индекс IPS с 0.4%. Индонезийският индекс JKSE спадна с -1.9%, а турският BIST100 нарасна с 0.3% за същия период.

Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

Фактори с влияние на европейските финансови пазари

През м. септември 2022 г. курсът на акциите на европейските пазари се понижи поради растящата инфлация, намалените очаквания на инвеститорите за икономиката на еврозоната и продължаващото повишаване на основния лихвен процент в САЩ.

Еврото поевтиня до най-ниското си ниво за последните 20 години вследствие опасения за сигурността на енергийните доставки и икономическия растеж в Европа. Доларът остана стабилен, използван от инвеститорите като „безопасно убежище“.

Европейската централна банка (ЕЦБ) повиши основния си лихвен процент с 0.75 пр.п. (процентен пункт) до 1.25%.

Централната банка на Англия повиши основния си лихвен процент с 0.5 пр.п. (процентен пункт) до 2.25%.

Русия – Украйна

Украинско контраанастъпление през м. септември 2022 г.

Източник: Institute for the Study of War

Украйна постигна значителен напредък при контраофанзивата си в Херсонска и Харковска област. В отговор на украинското контраанастъпление руският президент Владимир Путин обяви частична мобилизация на населението. Очаква се да бъдат привлечени до 300 хил. души.

Руския проведе референдуми от 23 до 27 септември в Донецка, Луганска, Херсонска и Запорожка област. Френският президент

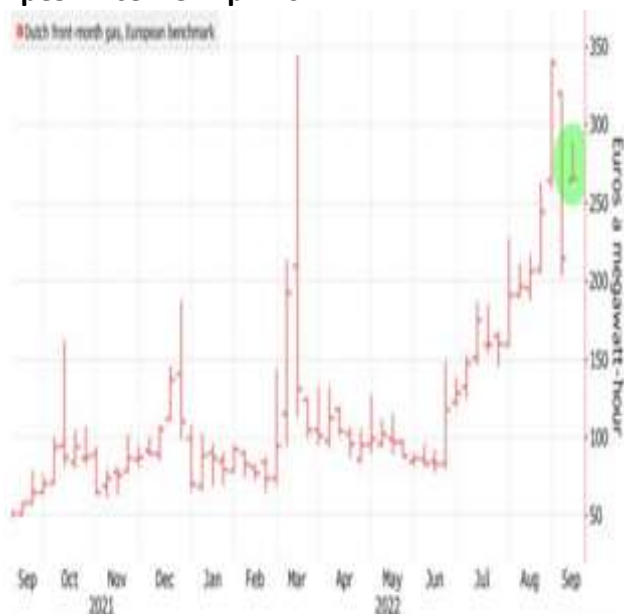
Еманюел Макрон заяви: „Референдумите за присъединяване към Русия, планирани в окупираните от руски войски украински области, няма да бъдат признати от международната общност.“

Референдумите в окупираните от Русия територии в Украйна са политически акт, който се стреми да закрепят териториалното статукво в момента. След обявяването на резултатите и присъединяването им, всяка атака срещу тях, може да се третира като нападение срещу Русия.

Инфлация

При равнище от 10%, инфлацията в еврозоната е на най-високите нива за последните 50 години, което значително намалява покупателната способност на потребителите. Инвеститорите очакват рецесия, а приближаващата зима с вероятен недостиг на енергия ще засегне както домакинствата, така и бизнеса.

Цена на Dutch front-month gas за мегаватчас през м. септември 2022 г.

Легенда: 1 MW = 1 000 000 W

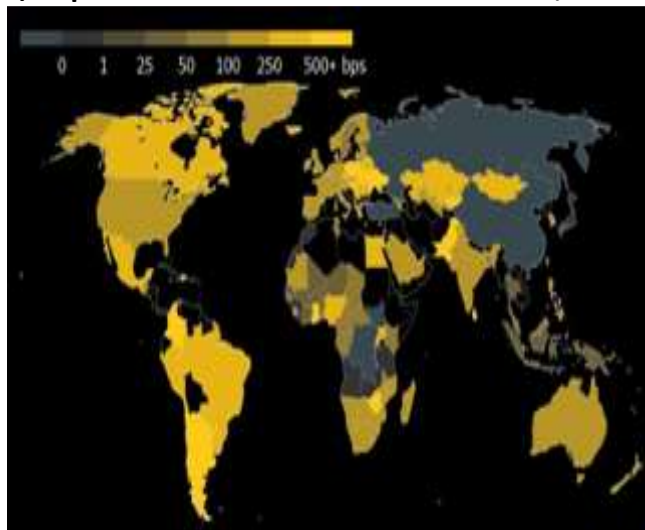
Източник: ICE

Цената на енергоносителите в еврозоната продължи да расте. За м. септември 2022 г. цената на холандски газ за мегаватчас е около 300 евро спрямо 80 евро през м. септември 2021 г.

Според проучване на Световната банка, през 2023 г. има вероятност за световна рецесия, както и от поредица финансови кризи в нововъзникващите пазари и развиващите се икономики, които биха им нанесли трайна вреда. Като основна причина за това се посочва едновременното повишаване на лихвените проценти от страна на централните банки по целия свят в отговор на инфлацията.

Повишаването на лихвените проценти, може да не е достатъчно, за да се върне световната инфлация обратно до нивата, наблюдавани преди пандемията. Инвеститорите очакват до 2023 г. лихвените проценти да се повишат до около 4% – увеличение с повече от 2 пр. п. спрямо средното равнище за 2021 г. В случай, че прекъсванията по веригите на доставки и натискът върху пазара на труда не отшумят, увеличението на лихвените проценти могат да оставят световната базова инфлация (с изключение на енергията) на равнище от около 5% през 2023 г. За забавяне глобалната инфлация до ниво, съответстващо на целите им, може да се наложи централните банки да повишат лихвените проценти с още 2 пр.п. до 6%. Според изпълняващия длъжността вицепрезидент за справедлив растеж, финанси и институции към Световната банка, Айхан Косе: „Неотдавнашното затягане на паричната и фискалната политика вероятно ще се окаже полезно за забавяне на инфлацията. Но тъй като то е силно синхронизирано между страните, може взаимно да се усложни при затягане на финансовите условия и рязко забавяне на глобалния растеж. Централните банкери в нововъзникващите пазари и развиващите се икономики трябва да са готови да управляват потенциалните странични ефекти от глобалното синхронно затягане на политиките.“

Промяна в лихвените нива на различните централни банки от началото на 2022 г., в б.т.

Легенда: 100 б.т. = 1%

Източник: Bloomberg

С най-голяма промяна в лихвените нива са страните в Южна Америка и Канада – 500 б.т. С най-малка промяна в лихвените нива са Русия и Китай.

В свое изявление, Европейски съвет за системен риск (European Systemic Risk Board - ESRB) предупреди за сериозни рискове за финансовата стабилност, като нахлуването на Русия в Украйна може да създаде смесица от финансов спад, понижаване на разходите за покупки на активи и напрежение на паричния пазар. „Нарастващото геополитическо напрежение доведе до повишаване цените на енергията, причинявайки финансови затруднения на бизнеса и домакинствата, които все още се възстановяват от неблагоприятните икономически последици от пандемията Covid-19. В допълнение, повисоката от очакваната инфлация затяга финансовите условия. Възможни са три ключови източника на системна заплаха - влошаване на макроикономическите перспективи, рискове произтичащи от възможна рязка корекция на цените на активите и последици от подобни развития върху качеството на активите. Може да се очаква повишаване на лихвите по ипотечните кредити и влошаване на възможностите за обслужване на дълга поради спад в реалните доходи на домакинствата, което да окаже натиск върху цените на жилищата към

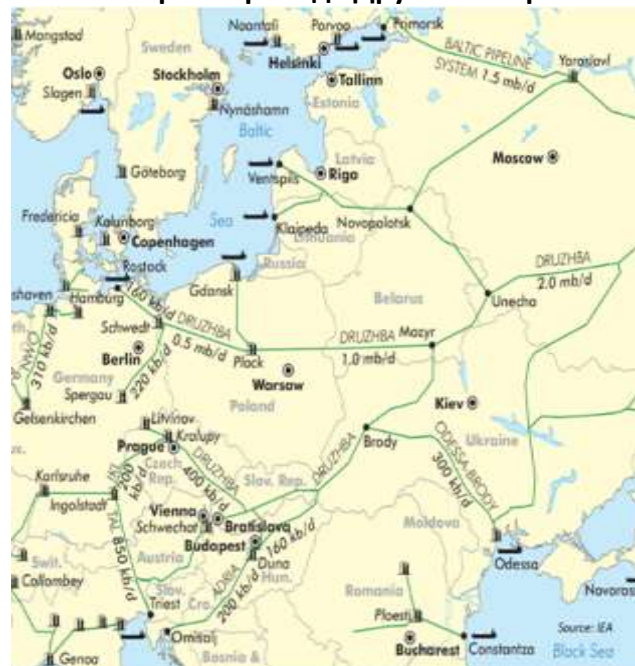
Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

понижаване и материализиране на циклични рискове“.

Германия

Германия постави дейностите на местното подразделение на руския петролен гигант „Роснефт“ под попечителството на германска федерална агенция.

Схема на тръбопровода Дружба в Европа

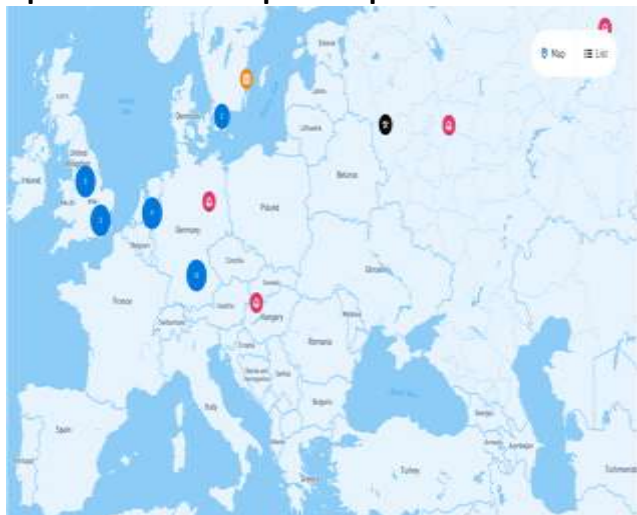

Източник: Reuters

Германското подразделение на „Роснефт“ осигурява около 12% от капацитета за преработка на петрол на най-голямата европейска икономика и управлява множество рафинерии в страната, включително съоръженията край северногерманския град Швед, като според Берлин, целта на решението е да се гарантира националната енергийна сигурност. Рафинерията в Швед е четвъртата по големина в Германия и доставя около 90% от горивата за столицата Берлин.

Германия постигна сделка за национализиране на газовия гигант Uniper, докато енергийният сектор изпитва затруднения от последиците от войната в Украйна.

Присъствие на Uniper в Европа

Легенда: ■ находища на газ, ■ микс от различни енергоизточници,
Източник: Uniper.energy

Uniper взе заем за финансиране на вече отменения тръбопровод „Северен поток 2“. Компанията отписа тези инвестиции в резултат на икономическите санкции от западните страни след нахлуването на Русия в Украйна. Uniper е най-големият вносител на газ в Германия и е притиснат от значително намалените газови потоци от Русия, което доведе до скок на цените.

ЕС - Унгария

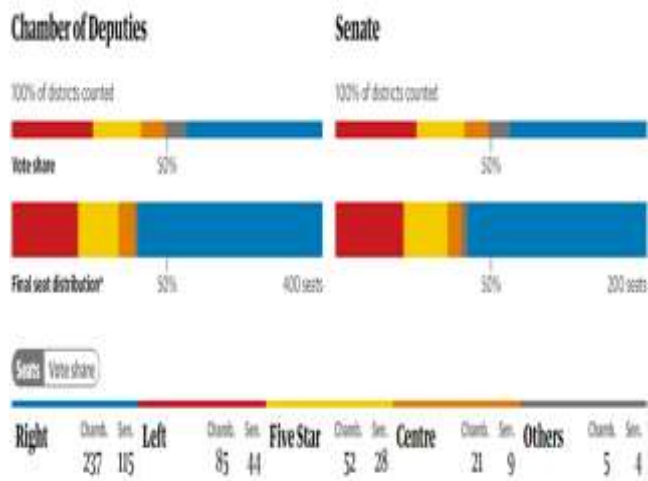
В средата на м. септември Европейският парламент прие резолюция за Унгария, според която страната повече не може да бъде възприемана като пълна демокрация. Изявление на Европейския парламент: „Осъжда целенасочените и постоянни усилия на унгарското правителство за подкопаване на европейските ценности и изисква резултати в процеса по чл. 7 от Договора за ЕС. Липсата на решителни действия от страна на ЕС е допринесла за появата на хибриден режим на изборна автокрация - конституционна система, при която се свикват избори, но не се зачитат демократичните норми и стандарти“. Има вероятност Унгария да загуби финансиране от структурните фондове на ЕС.

Италия

Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

В края на м. септември Джорджия Мелони спечели мнозинство на изборите в Италия. Съюзът ѝ, който включва Лигата на Матео Салвини и Forza Italia на Силвио Берлускони, спечели около 43% от гласовете. Тя ще бъде първата жена министър-председател на страната, начело на най-дясното правителство в Италия след Втората световна война.

Разпределение на местата в парламента и Сената на Италия

Източник: Theguardian.com

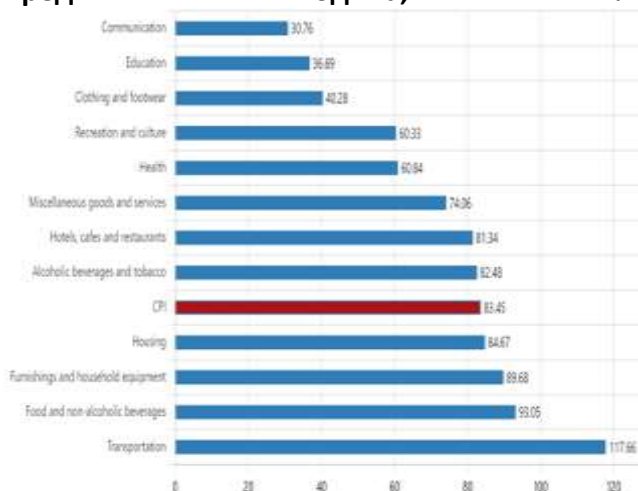
Новият алианс ще има 237 от 400 места в парламента и 115 места в Сената, където са необходими 104 гласа за мнозинство. Възгледите на новото правителство са за по-малко европейска бюрокрация, по-ниски данъци, спиране на миграцията, като възнамерява да предоговори европейските договори и членството на Италия в еврозоната.

Турция

Значителният ръст на инфлацията повдига въпроси за бъдещето на икономиката в страната с над 86 млн. души население.

Инфлация на основни групи стоки в Турция - м. септември 2022 г., изменение спрямо предх. година, %

Източник: Turkish statistical institute

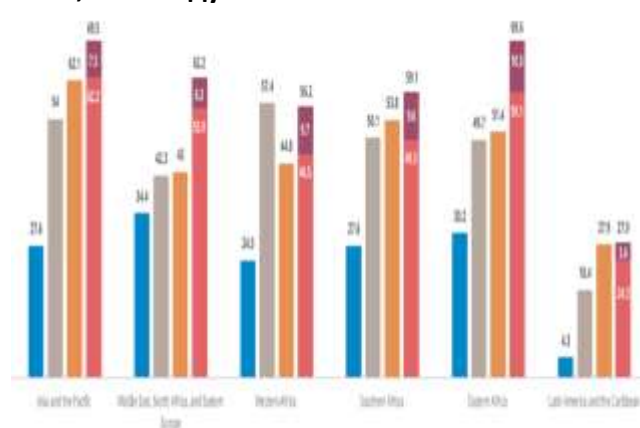
Цените на храната и неалкохолните напитки през м. септември 2022 г. нараснаха с 93.1% спрямо същия месец през 2021 г. Увеличението при транспорта е със 117.7% за същия период. Цените се повишиха поради рекордната волатилност на лирата. Турската валута загуби над 40% спрямо щ. долар през 2021 г., вследствие политиката на централната банка на страната да намалява лихвените проценти, вместо да ги повишава в условията на бързо нарастващи цени.

Продоволствена криза

Според изследване на МВФ, светът е изправен пред продоволствена криза, като се очаква дори да се задълбочи, независимо от намаляващите цени на храните в последните месеци, заради множество фактори, като: затруднения в доставките, затрудненията с дистрибуцията на реколтата в Украйна и високите цени на торовете и енергията. От кризата най-засегнати са 48 страни, заради значителен натиск върху платежния им баланс, острата продоволствена несигурност, а регионът Сахел и други части на Субсахарска Африка са изправени пред най-лошите перспективи. Внезапна промяна в цените на храните и на торовете в света означава, че допълнителните разходи за внос, тази и следващата година, ще достигнат почти 9

млрд. долара. Последиците от повишаването цените на храните и енергията, и ограниченията за доставките не само ще понижат жизнения стандарт, а вероятно ще увеличат и бедността, като намалят растежа в дългосрочен план, потенциално подхранвайки социални вълнения и широкомащабна миграция.

Брой на хората с остра нужда от храна или с висок риск от липса на храна, в периода 2020-2022, в млн. души

Legend:
■ оценка февруари 2020 г. преди Covid-19 (79 страни),
■ оценка ноември 2020 г. достигнат връх (79 страни),
■ оценка ноември 2021 г. достигнат връх (81 страни),
■ последна оценка юни 2022 г. (82 страни),
■ допълнителен негативен ефект от войната в Украйна

Източник: World Food Programme

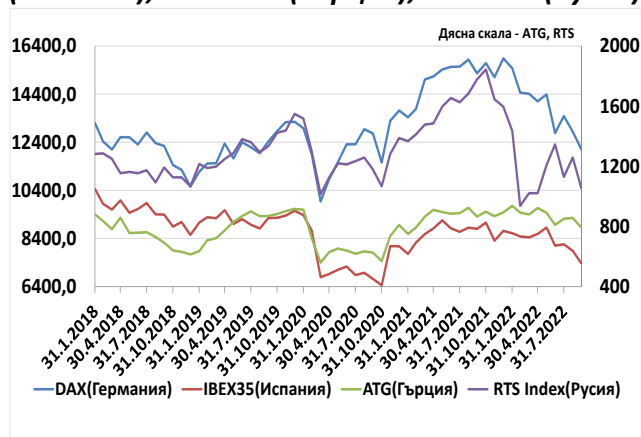
Най-застрашен е регионът на Източна Африка, където през 2021 г. в риск от липса на храна са били 51.4 млн. души, а през 2022 г. нарастват до 59.1 млн. След започването на войната в Украйна обаче, броят им се увеличи до 69.6 млн. души. Следващите зястрашени региони са Близкият Изток, Северна Африка и Източна Европа, където през 2021 г. в риск от липса на храна са били 43 млн. души, а през 2022 г. нарастват до 55.9 млн., а след започването на войната в Украйна броят им се увеличи до 62.2 млн. души. Несигурните перспективи, намаляващите запаси от храна и негативните очаквания за оризовата реколта също ще натежат върху пазарите. Допълнителни фактори са климатичните сътресения, конфликтите и пандемията от Covid-19, които доведоха до ръст на

продоволствената несигурност в последните пет години.

Финансови пазари

През м. септември 2022 г., германският индекс DAX30 спадна с -5.6% спрямо м. август. Испанският индекс IBEX35 намалю с -6.6%, а гръцкият ATG със -7.4% за същия период. През м. септември, руският борсов индекс Russia Trading System (RTS) спадна с -16.1% спрямо предходния месец.

Графика 13. DAX 30 (Германия), IBEX-35 (Испания), ATG (Гърция), RTS (Русия)

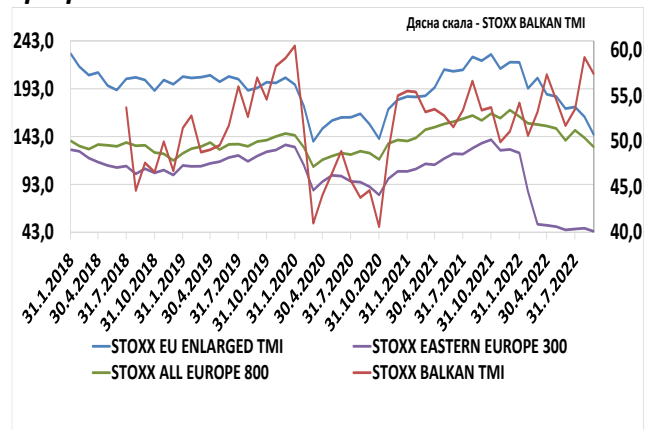

Централната банка на Русия понижи основния си лихвен процент с 0.5 пр.п. до 7.5%.

През м. септември 2022 г., индексите STOXX, проследяващи развитието на капиталовите пазари в Европа, се понижиха. Индексът STOXX EU Enlarged Total Market Index (TMI), отразяващ състоянието на капиталовите пазари само в страните членки на ЕС (присъединени след 1.05.2004 г.), намалю до 145.2 б.т., което е спад от -11.3% спрямо м. август. Индексът STOXX Balkan TMI, който обхваща 95% от пазарната капитализация на емисиите акции в Източна Европа, намалю с -3.1% за същия период и достигна до 57.4 б.т. Индексът STOXX Eastern Europe 300, отразяващ динамиката в развиващите се държави в ЕС и Русия, се понижи до 44 б.т., при спад от -7.1% спрямо м. август 2022 г. Индексът STOXX All Europe 800, включващ най-големите компании в Източна и Западна

Европа, спадна с -6.7% за същия период и достигна до 132.2 б.т.

Графика 14. STOXX

Забележка: STOXX Balkan TMI заменя STOXX Sub Balkan TMI, като наличните данни са от месец юли 2018 г.

Фактори с влияние на световните финансови пазари

В края на м. септември 2022 г., курсът на пазарите на акции в САЩ се понижи поради опасенията на инвеститорите от растящата инфлация и продължаващото затягане на паричната политика при нарастващи рискове от рецесия.

Федералният резерв на САЩ (ФЕД) повиши основния си лихвен процент с 0.75 пр.п. (процентен пункт) до 3.25%.

Вирусът Covid-19

Увеличават се страните с потвърдени над 1 млн. случаи на болели от Covid-19. В САЩ, Франция, Бразилия и Индия потвърдените случаи са над 30 млн.

Броят на ваксинираните хора постепенно нараства. С над 80% ваксинирано население са Канада, Бразилия, Аржентина, Китай, Австралия и др.

Брой заразени лица, смъртни случаи и степен на заразителност с Covid-19 по страни към 31.9.2022 г.

Източник: Bloomberg

Световна карта на ваксинирането към 31.9.2022 г.

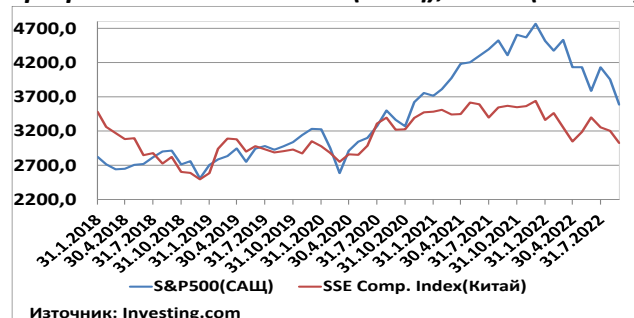
Източник: Bloomberg

Финансови пазари

Индексът Standard & Poor's (S&P) 500 се понижи с -9.3% през м. септември 2022 г. Дирекция „Анализи, жалби и реструктуриране“

спрямо предходния месец. Китайският индекс на Шанхайската фондова борса (SSE Composite) спадна с -5.6% за същия период.

Графика 15. S&P 500 (САЩ), SSE (Китай)

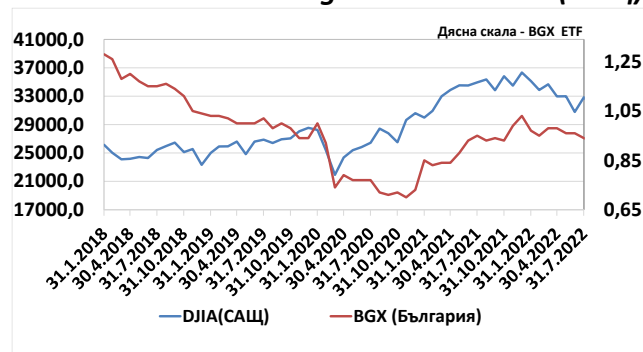
Борсово търгувани фондове

През м. септември 2022 г., курсът на акциите на азиатските пазари се понижи вследствие стремежа на инвеститорите за избягване на риска и поскъпване на щатския долар. Китайските акции спаднаха въпреки лекия ръст на индустриалното производство и намесата на Народната банка на Китай, която намали паричните буфери на банките в чужда валута, с цел да стабилизира китайския юан.

В края на м. септември 2022 г., Dow Jones Industrial Average (DJIA) спадна с -8.8% спрямо предходния месец.

Expat Bulgaria SOFIX UCITS ETF (BGX) се понижи с -4.3%.

Графика 16. BGX (България), Dow Jones Industrial Average (САЩ)

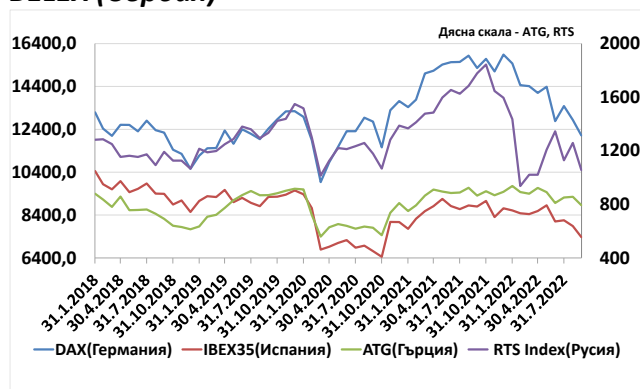

Управляваните от Expat Asset Management фондове следват представянето на няколко индекса чрез пълното физическо репликиране.

В края на м. септември 2022 г., Expat Greece ASE UCITS ETF намалѝ със -7.4% спрямо

м. август. Expat Macedonia MBI10 UCITS ETF спадна с -3.1% за същия период. През м. септември 2022г., Expat Slovakia SAX UCITS ETF намалю с -0.2% спрямо предходния месец. Expat Slovenia SBI UCITS ETF спадна с -14.8% за същия период. През м. септември 2022 г., Expat Serbia BELEX UCITS ETF се понижи с -2.5% спрямо предходния месец.

Графика 17. ATG (Гърция), MBI10 (PC Македония), SAX (Словакия), SBI (Словения), BELEX (Сърбия)

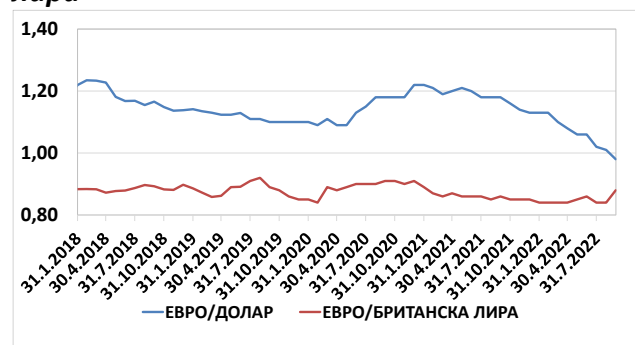
Деривати - базови активи

Валутен пазар

През м. септември 2022 г., европейската валута продължи да поевтинява спрямо щатския долар. В рамките на периода, курсът евро/ щ. долар се движи в диапазона 0.961-1.011 щ. долара за евро, при средномесечна цена 0.98 щ. долара. Върху курса на еврото негативно се отразиха продължаващото повишаване на лихвите в САЩ, високата инфлация в еврозоната и войната в Украйна. Това е най-ниската стойност на еврото за последните 20 години.

За същия период, британската лира поевтиня спрямо еврото. Курсът евро/ паунд се движи в диапазона 0.860-0.899, при средномесечна цена 0.88 паунда за евро. Факторите, които влияят, са обявената политика на новото правителство - за намаляване на данъците на някои групи от населението, което е проинфлационна мярка, както и енергийните субсидии на стойност 150 млрд. паунда за следващите 2 години.

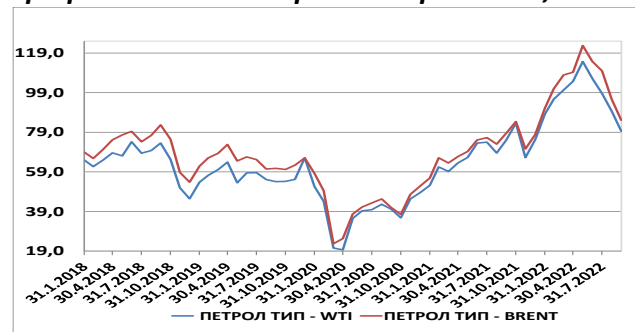
Графика 18. Евро/Долар; Евро/ Британска лира

Суровини

През м. септември 2022 г., фючърсите на петрола се понижиха. В края на периода, фючърсите на West Texas Intermediate (WTI) затвори на 79.5 щ. долара за барел, а фючърсите на Brent при 85.1 щ. долара за барел. Спрямо предходния месец, фючърсите на WTI спаднаха с -11.3%, а фючърсите на Brent с -11%. Причините са опасенията на инвеститорите за забавяне на търсенето и евентуална глобална рецесия.

Графика 19. Фючърси петрол WTI, Brent

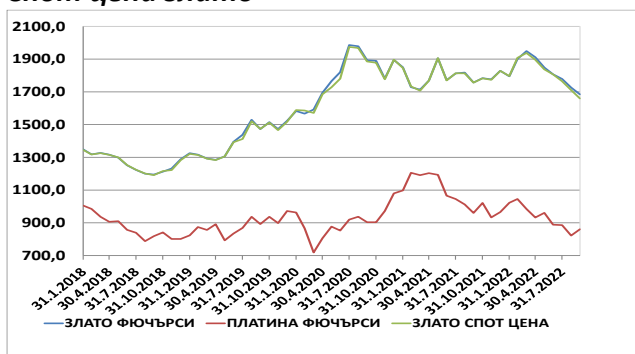

През м. септември 2022 г., фючърсната цена на златото се понижи, като затвори на 1684.9 щ. долара за унция. Спрямо предходния месец, цената на златото намалю с -2.4%, повлияна от високите лихви в САЩ и ръста на американския долар.

Фючърсната цена на платината нарасна до 860.9 щ. долара за унция, при ръст от 4.7% за същия период.

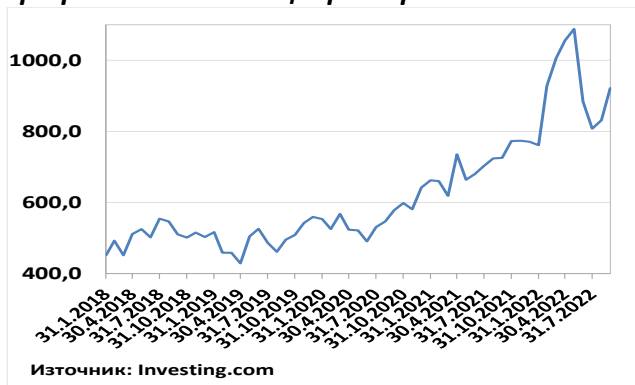
Спот цената на златото намалю, като в края на м. септември 2022 г. затвори на ниво от 1659.7 щ. долара за унция. Спрямо предходния месец, цената на златото се понижи с -3%.

Графика 20. Фючърси злато, платина. Спот цена злато

През м. септември 2022 г., фючърсната цена на пшеницата нарасна, като затвори на 921.5 щ. долара за тон, с повишение от 10.8%.

Графика 21. Пшеница фючърси

Източник: Investing.com

Кредитен рейтинг

Показаният кредитен рейтинг е с цел представяне на независимо мнение по отношение кредитния риск на даден емитент на дълг и оценка на желанието и способността му да обслужва изцяло и навреме своите изискуеми плащания по дълга.

Промените в кредитните рейтинги отразяват промяна в перспективата на агенцията за кредитен рейтинг „Moody’s“ за отделните страни.

СТРАНА	КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ	КОМЕНТАР
Унгария	Baa2 Stable	Без промяна

Резултатите за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service ESG (екологични, социални и управленски фактори) отразяват въздействието на съображенията за ESG върху

рейтинга на емитента или негови транзакции. CIS показва въздействието на ESG факторите върху кредитните дейности на емитента, които са съществени за неговия рейтинг. Резултатът се оценява по асиметрична петобална скала при която: 1 е положителна, 2 е от неутрална до ниска, 3 е умерено отрицателна, 4 е силно отрицателна и 5 е изключително силно отрицателна.

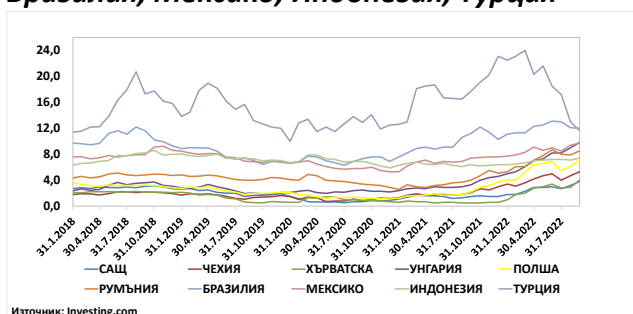
Резултати за кредитно въздействие (CIS) на Moody's Investors Service

СТРАНА	ESG РЕЙТИНГ
САЩ	CIS-2 Neutral-to-Low
Чехия	CIS-2 Neutral-to-Low
Унгария	CIS-3 Moderately Negative
Полша	CIS-2 Neutral-to-Low
Румъния	CIS-3 Moderately Negative
Хърватия	CIS-2 Neutral-to-Low
Турция	CIS-4 Highly Negative
Бразилия	CIS-3 Moderately Negative
Мексико	CIS-3 Moderately Negative
Индонезия	CIS-3 Moderately Negative

С най-високи положителни оценки (CIS-2) са САЩ, Чехия, Полша и Хърватия. С най-ниска отрицателна оценка (CIS-4) е Турция.

Разгледаните държавни ценни книжа (ДЦК) се приемат за показател, отразяващ способността на държавите да привличат заемни средства на база степента на развитие на икономиката си и в зависимост от кредитния си рейтинг.

Графика 22. 10 год. ДЦК: САЩ, Чехия, Хърватска, Унгария, Полша, Румъния, Бразилия, Мексико, Индонезия, Турция

През м. септември 2022 г., лихвата по ДЦК на Турция се понижи до 11.7% от 13%, а на Хърватска нарасна до 4% от 2.9%. Спрямо м. август, промяната в доходността на турските ДЦК е -10%, а на хърватските ДЦК е 37.9%.

§ Използвани са статистически данни, налични до 19.10.2022 г. включително. Източници: ЕЦБ, tradingeconomics.com, investing.com, Bloomberg и др.